

1.— Ս. Յակոբեանց վանքը ու եկեղեցին կառուցուած են Յակոբոս Զերեղեան և Յակոբոս Տեառնեղբայր առաքելոց յիշատակին, այդ պատճառաւ վանքն ու եկեղեցին կը կոչուին յանուն Ս. Յակոբեանց:

Յակոբոս Զերեղեան.— Որդի Զերեղիայի, եղբայր Յովհաննու և տասներկու առաքեալներէն մին: Ան ձկնորսութիւնը թողլով հետեւեցաւ Յիսուսի, եւ իր եղբորը հետ կոչուեցաւ բաներեզիս, կամ որդիքն որոտման (Մարկ. Ա. 19. Գ. 17): Յովհաննէսի նման, ան կ'ուզէր երկինքէն կրակ իջեցնել Սամարիոյ գիւղերէն միոյն վրայ (Ղուկ. Թ. 54) և պատուոյ տեղ մը ընդունիլ երկնից արքայութեան մէջ (Մարկ. Ժ. 35-41): Պետրոսի և Յովհաննէսի հետ Յիսուսի հետ մտերմանալով անոր Այլակերպութեան եւ այլ անօրինական գործերու վկան հանդիսացաւ. ինչպէս նաեւ Յայրոսի աղջկան յարութեան (Մատթ. Ժ. 1-9, Մարկ. Ե. 37, Ժ. 33): Հերովդէս Ագրիպպասէն նահատակուեցաւ 44 ին (Գործքք Առաքելոց. ԺԲ. 2) և ան եղաւ առաքելոց առաջին նահատակը: Ըստ աւանդութեան, Յակոբոս Երուսաղէմէն դուրս նահատակուած ըլլալով հրեշտակի միջոցաւ անոր գլուխը բերուեցաւ Ս. Աստուածածնի՝ որ Յովհաննու Աւետարանչի եւ Տեառնեղբայր Յակոբ արդար առաքելոյն հետ նստած կը սզար անոր մահը. դարձեալ, ըստ աւանդութեան, Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ՝ աջակողմը առաջին սիւնին տակ ցոյց կը տրուի Ս. Աստուածածնի նստած տեղը, ուրկէ Տիրամայրը հրամայեց որ Յակոբոսի գլուխը թաղուի տաճարին մէջ այն տեղը որ մինչեւ հիմայ կը կոչուի Ս. Գլխադիր:

Յակոբոս Տեառնեղբայր Առաքեալ.— Ազգական էր Յիսուսի մօրը եւ հօրը կողմանէ. Տեառնեղբար Յակոբոսը կը կոչուի նաեւ փոքր, որովհետեւ համար երկուստանից երկու Յակոբոսներէն. կը կոչուէր նաեւ արդար: Ասոր եղբայրներն էին Յովսէ, Սիմոն եւ Յուդա՝ որ առհասարակ կը կոչուէին եղբարք Յիսուսի:

Տեառնեղբայր Յակոբոս Քրիստոսի Համբարձումէն վերջ կարգուեցաւ եպիսկոպոսապետ Երուսաղէմի, և Գործքք Առաքելոցէն յայտնի է թէ Յակոբոս մին էր գլխաւոր առաքեալներէն որ սիւն կոչուեցան Պողոսէն. ան էր որ նախագահեց Երուսաղէմի ժողովին: Անոր կ'ընծայուի Յակոբու անունով Ս. Գրոցք: